

Oude Egyptenaren geloofden in opstanding uit de dood.
Vooral hun koningen, de farao's, geloven dat.
Hun land is ingericht als een piramide.
De farao staat aan de top, daaronder ondergeschikten. Helemaal onderaan komen de tot slaaf gemaakten, zoals de Hebreërs.
Als een farao sterft laten ze een piramide bouwen. Daarin wordt hij begraven.
Hij krijgt niet alleen geschenken mee, maar ook een leger slaven, die gedood worden en met hem begraven. Zo kunnen zij de farao ook na zijn dood dienen.
Opstanding uit de dood betekent in het oude Egypte:
alles gaat op dezelfde manier door. De farao blijft farao, ondergeschikten blijven ondergeschikt en slaven blijven slaaf. Die kringloop doorbreek je niet.

Voor Mozes en zijn volk krijgt opstanding een heel andere betekenis.
Egypte, waar ze onderdrukt worden, dat leven in angst en slavernij, noemen ze de dood. En opstanding is, dat je de moed krijgt om daaruit weg te trekken.
Dat je op weg gaat naar vrijheid.
Hebreërs schaffen dat Egyptische geloof in leven na de dood af.
Is er leven voor de dood, daar gaat het hun allereerst om.
En is dat rechtvaardig, eerlijk en goed.
Geven we aan elkaar ruimte om te kunnen leven.
De tien geboden die Mozes zal doorgeven aan zijn mensen kun je opstandingswoorden en richtaanwijzers noemen.
Ze laten zien hoe je kunt opstaan tot leven.

Het is een misverstand om te denken dat in heel de Bijbel het geloof in een hiernamaals een grote rol speelt. Bijbelschrijvers hebben dergelijk geloof allereerst afgeschaft. Dat doen ze vaker: geloof opruimen. Ze willen ons eerst ongeloviger maken. Maar dat doen ze om over te houden wat echt telt. Daarbij gaat alle aandacht allereerst uit naar het hier en nu.
Daarop leggen ze alle accent.
God noemen ze de kracht van vertrouwen die je vergezelt zolang je op aarde bent.
Ons leven is eindig.
Als jij aan het einde van je leven bent gekomen, geef je aan je kinderen door wat jij wezenlijk vindt en wat jij gelooft. Op die manier is er voor Hebreërs leven na de dood. Jouw leven stopt, maar het goede stopt niet. En bovenal: God zal er zijn.
Die zal steeds opnieuw opstaan.

Pas later, in de loop van eeuwen, komt er ook in Joodse geschriften meer ruimte voor vertrouwen dat het bij je dood niet afgelopen is met jou.
Langzamerhand groeit dat geloof. Het krijgt in de Bijbel een plaats naast dat eerdere geloof dat zich allereerst richt op dit leven hier op aarde.
Dat latere geloof is vaak niet concreet en niet ingevuld. Je leest dat je gekend bent door God, ook over de grens van jouw aardse bestaan. Soms lees je dat de dood ook voor jou niet het laatste is.
Maar hoe? Dat blijft verborgen.

Langzamerhand groeit geloof in een opstanding hierna. In opstanding op een dag ergens in de toekomst, die ze soms *de laatste* en soms de *jongste* dag noemen.

Dat hoor je ook Martha tegen Jezus zeggen, als haar broer Lazarus is gestorven:

Hij zal opstaan op de laatste dag.

Daarmee verwoordt ze wat in haar tijd ook door anderen geloofd wordt.

Als je sterft kom je eerst in een soort slaap.

Maar daarna, later zul je opstaan, bij God.

Hoe?

Dat weet je niet.

Je kunt niet over de grens kijken.

Je kunt over de grens *hopen* op iets dat *totaal anders* zal zijn.

Een bekend verhaal vertelt er van

Een oude monnik is zo vroom, dat de anderen in het klooster zeggen: als jij sterft, wil je dan aan God vragen of je even terug mag komen om ons te vertellen hoe het is, daar over de grens.

Goed, zegt de oude monnik. Garanderen kan ik niets, maar ik beloof het te vragen.

De monnik sterft en twee weken later....

Verdraaid, daar is ie, terug. Voor in de kapel zit hij.

Alle monniken stuiven op hem af: vertel, hoe is het?

De oude monnik glimlacht, maar zegt niets.

Dan vragen ze voor de tweede maal: hoe is het daar, vertel.

Weer zwijgt de monnik met een glimlach op zijn mond.

Als ze hem voor de derde keer vragen verschijnt die glimlach weer en dan spreek hij twee woorden: *totaliter aliter*, totaal anders.

En met een glimlach verdwijnt hij.

Als Martha over een opstanding op de laatste dag begint,

lijkt Jezus iets anders te zeggen.

Ik ben de opstanding en het leven.

Wie leeft in vertrouwen op mij zal in eeuwigheid niet sterven.

Jezus trekt, net als lang geleden de Hebreërs in Egypte opstanding naar het heden.

Opstanding is dat je durft te vertrouwen op hem.

In de vertaling staat het woord *geloof*.

Bij wat Jezus zegt gaat het niet om geloof dat van alles en nog wat kan beredeneren.

Het gaat niet om iets van het verstand alleen.

Het gaat om een diepere laag, de laag van je hart.

Daarbij past het woord *vertrouwen* beter.

Durf je te vertrouwen op wat Jezus aanreikt en voorleeft.

Opstanding is bij Jezus allereerst dat je in dit leven hem probeert te volgen.

Dat je in dit leven durft te vertrouwen op wat hij aanreikt.

Dat je mag vertrouwen op zijn vertrouwen.

Opstanding begint vandaag.

Dat is bij Jezus het eerste.

En als je aan het einde van je leven gekomen bent?

Zolang je leeft hoeft je daar niet druk over te maken.

Dat zie je dan wel.

In de geest van Jezus mag je vertrouwen dat het wel goed komt.

Hoe dan ook.

Dan mag je, zoals hij, zeggen: in uw handen beveel ik mijn geest.

Degene bij wie dit vertrouwen doorbreekt is een vrouw.

Martha

Midden in het evangelie van Johannes staat zij met haar vertrouwensbelijdenis:

Ik ben tot vertrouwen gekomen

U bent het, de Christus, Zoon van God naar de wereld gekomen.

Midden in het evangelie staat een vrouw.

Geen man.

Lazarus zegt niets. En Petrus komt niet voor in dit verhaal.

Martha laat horen wat opstanding betekent.

Zij, een vrouw is de hoofdpersoon.

Dat is opvallend omdat vrouwen 2000 jaar geleden geen rol spelen.

Wat zij zeggen, telt niet mee in een rechtbank.

In het evangelie wel.

Dat zet het denken van toen op zijn kop door een vrouw de hoofdrol te geven.

Martha is onze voorganger.

Zij zou in de kerk een veel grotere rol moeten spelen.

Waarom is er in godsnaam bijna geen kerk naar haar genoemd?

Eentje, in de Schilderwijk in Den Haag.

We kunnen het hier alsnog doen: De kerk *Marthakerk* noemen.

Martha gaat ons voor.

Ze helpt ons te vertrouwen: het spoor van Jezus is het spoor van opstanding.

Uit de dood.

Tot leven.

Amen